

अपण व्यक्ती (समाज संघी, संगूर्ण सहभाग व हक्काचे संरक्षण) अधिनियम 1995 नुसार शासन संवेदील पदावर शारिरीकदृष्ट्या अपगांसाठी व्यावरक्षण क्षेत्रात्मकात्मकी कार्यपद्धती

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग,

शासन परिषद्याक इसाराळी-1097/प.क-12/97/16-व,

गोवालय, गुरुदे 400 032, दिनांक 2 मे 1998

माना :- (1) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग इसाराळी-1077/3576/1433/16-व, दिनांक 23 मे 1978

(2) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग इसाराळी-1081/सोंगर-15/16-व, दिनांक 7 ऑक्टोबर 1982.

(3) आमन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीड विभाग इसाराळी-1090/22642/सोंगर-400/सुधार-2, दिनांक 19 ऑगस्ट 1992.

(4) आमन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग इसाराळी-1097/सोंगर-2/97/16-व, दिनांक 16 ऑगस्ट 1997

(5) अपण व्यक्ती (समाज संघी, संगूर्ण सहभाग व हक्काचे संरक्षण) अधिनियम, 1995, (कुमार 1/1996).

परिपत्रक :- अपण व्यक्ती (समाज संघी, संगूर्ण सहभाग व हक्काचे संरक्षण) अधिनियम, 1995 (1996 चा 1) हा अधिनियम जन्म व काहीर यज्य गणकात संगूर्ण देशाभ्यासे दिनांक 7 फेब्रुवारी 1996 पासून लागू करण्यात आलेला आहे.

2. सदर अधिनियमाच्या कलम 32 नुसार यज्य शासनाने अपेक्षासाठी आपल्या आत्मामनेवरील जी पदे आरोक्षता करता येतील ती पदे इंदून कोडणे (Identify) आवश्यक माहे. अधिनियमाच्या कलम 33 नुसार अपेक्षाच्या नियुक्तीसाठी किमान 3 टक्के पदे आरोक्षत करणे आवश्यक आहे. त्यापैकी प्रत्येकी एक टक्का पदे, अनुकूले (1) व्याध, वल्पदृष्टी (दृष्टीहीनता), (2) बहिरेपणा, (3) अदियाव्यंत निकार मंदसाठी या व्याधींनी उत्त असलेल्या व्यवतीसाठी रुक्कीव टेक्की आवश्यक आहे. या कातागात कामाचे स्वरूप पाहता ज्या अस्थापनेवर अपेक्षासाठी आरोक्ष वर्तणे शक्य नाही, अशा बाबतीत सूट नमूद करण्यात आली आहे.

3. आत्मामना या गव्यानी व्याख्या वाणि या अधिनियमाच्या कलम 32 आणि 33 चे उत्तार (Extract) सोबतच्या जोडगावा देण्यात आले आहेत

4. राज्याच्या विविध अस्थापनेवर असलेल्या भरतीने करुवयाच्या नियुक्तीत अपांसाठी करुवयाच्या आरक्षणाची कांपणार्दती पेशे दर्शावण्यात आली आहे तिचे प्रत्येक वर्त्त्यात यावे.

(य) अधिनियमातील कलम 32 व 33 लक्ष्य घेऊन महाराष्ट्र प्रशासनाच्या प्रत्येक प्रशासकीय विभागाने प्रत्येक राज्यातील कर्गंगा-याकडून ज्या प्रकारने काम करण्यात येते त्याचा आहावा घेण्यात यावा. विभागातील आणि विभागाच्या अधिगत्याकातील कार्यरत असलेली विविध शासकीय कार्यालये यांच्या कार्यालयातील अ, ब, क आणि ड राबोन्नुसार हा आदम्बा घेण्यात यावा. कामाच्या स्वरूपाचे कल्पनीपूर्वक परिशोदन करून प्रत्येक संवर्गात वापर व्यवतीसाठी संरक्षणे भरतीत रिक्त पदावर 3 टक्के व्यावर करण्याचाच विभागाने प्रस्ताव तयार करावा. सभाजकल्याण विभाग यांने सामान्य प्रशासन विभाग यांच्यामार्फत शासनाच्या गान्यतेसाठी सर्वर्गनिधाय प्रस्ताव दावर शामगु-रोटा-साप्तवि-एच-343(5000-5-98)।

करण्यात यावत अतिमात्रा नवर आलेली योवता शासन निर्णयात्ता स्वरूपात पुरिष्ठ्य लाग्यात याची वार्गिकारी) वर्गीकरण करण्यात येण-या लोकांनी स्वरूप विचारात भेत्ता, निश्चिन्त सर्व/आत्मागत्या याच्यासाठी वर्ते शारदीय देवत्या शक्य नवरात्रीचे आठठार वाच्यात वर्ते लवर्ण/वाच्यात्ता नामा सदर वारकाणामातृन सूट वैष्णवा प्रसाद समाजकल्याण विभाग आणि यामत्या पुण्यसुत विकास याच्यामातृन इत्यन्याय आठठार सदर-वरकाणात नामा यासामात्या मानांतेन्तर अशा प्रकारची खिलेली सूट बोर्ड नियम याची.

(३) अधिकार्यांनी पाहीच्यात्तमात्र निश्चिन्तानुसार द्यावे शासनात्या नावकडी/वाच्याता, स्वानिक स्वरात्य संस्था, निलंबन परिकल्पना, नवरात्रीविकास आले याणनारांची अपिन्नावाच्यात्तील किंवा नामात्तन इत्यनुसार विकासातील बडळे, अनुसूचित संस्था याची सरकारी भारती वाच्याता नापां अवाच्याती ३ टक्के पाच वार्तांत करावत, वाच्याचे स्वरूप पाहता वाच्या आरक्षणापासून करात ३३ अंतर्गत सूट होये वाच्याता न्यायी आवलमाती / समवित शासकीय विभागांची सांगीक याध्यात.

(४) अपेक्ष्य व्याक्तीसाठी वाच्यात्त ३ अंते वाच्यात हे व्याक्षीप अतिरिक्त वसंतात्या नावकूपित नाही, अनुसूचित व्याक्ती, विकूपता नामी/भटका) नाही, तर मात्रात्तमात्र अल्प विद्योप याचासाठी वाच्यात्तीचा आवलमातीचा वाच्यात्त विर्णव वर्तावाच्यात्ती-१८७१/१८८१-२५७१/१८-४, विकास १६ ऑगस्ट १९९१ नुसार नियम नामावलीत हे आरक्षण व्याक्षीपासार वाही नाही.

(५) वाच्याचे विर्णव वर्तावाच्यात्ती-१८७१/३५७६/१४३३/१८-४, विकास २३ ई १९७८ अक्षयी गदाचारात्त याच्यात अपेक्षासाठी गट का आली वट '४' व्या वर्दावाच्यात्तीचा आवाहन वाच्यात विहित कालावा) आलेले आहे. वरिष्ठोद्दृष्ट गट याचे निश्चिन्तानुसार वर्ते '४' व्या वर्दावाच्यात्तीचा आवाहन विषयातील आवलमात्तीचा करम्यात याची. तसेच वरिष्ठ वार्तावाच्यात्त १ गट याचे व्याक्षीपासार आरक्षणात्तमात्र वाच्यात्त वारकाणामातृन सूट विषयातील प्रकारातील विभागांनी वाच्यी इतर अद्यापातील विशीर्ण आलेला विवित कालावा त्या आवलमात्तीचा वर्तावाच्यात्त विकास विकास २३ ई १९७८ अवा शासन विर्णवात्तमात्र थांडिकारण करावे यावेत.

महाराष्ट्राचे राज्याधिकारी याच्यी आठठांनुसार या नामाव

नामेन वृत्ता,
प्रधान सचिव (संवाद)

अंती

राज्यपालाचा दावेता

मुख्य वर्तावाच्यात्त विवित

उम शुद्धा वाच्यात्तीचे संचय

सर्व भूक्त / राज्यमंत्री धर्म वृत्ती रुक्त

मुख्य संचिव / अपर मुख्य वाच्यात्त / प्रधान सचिव / विवित

सर्व गवाहशीर्ण विवित

सर्व विभागांची आवून्त

सर्व विवित विवित

सर्व विवित विवित विवित

* पूर्वधक उच्च विचारात्त, मुख्य वाच्यात्त मुख्य

* प्रवाधक उच्च व्याक्षीपासार, मुख्य विवित विवित, नामाव

५ प्रवाधक उच्च वाच्यात्त विवित वाच्यात्त, मुख्य

१. गुरुवर्ष, विवाहित प्राचीनकारी व्यापारिकरण, मुख्दि, औरंगाबाद, नागारू,
२. प्रस्तुत, लालगढ़ी आणि दृष्ट लोकामुक्त याचे कार्यालय, मुख्दि,
३. गांधी, गांधार्थ जाहांसोय आणोय, मुख्दि,
४. अमरावती, गांधार्थ दुर्घट शोध निवड बंडल, मुख्दि,
५. रांची, गांधी प्रारंभिक निवड गंडले,
६. रांची, राज्य निवड भंडल,
७. नगरपालिकांचे गुरुगांधिकारी,
८. गठनागर बॉलिंग ले जायुस्त
९. शास्त्रीय भक्तमहारे, कैपन्या, स्थानिक स्वरूप्य संस्था य शारस जनुदानित महारे / रास्ता,
१०. संगालक, संधाराजत, मुख्दि,
११. गांधीजीत निवारण्या अधिपत्याकालीन विभाग प्रमुख व कार्यालय उमुख,
१२. संगालक प्रशासन निवारण्या लर्ड कार्तीकने,
१३. निवड नस्ती

★ प्रजाते

ANNEXURE

Definition of Establishment :-

"Establishment" means a corporation established by or under a Central Provincial or State Act, or an authority or a body owned or controlled or aided by the Government or a local authority or a Government Company as defined in section 617 of the companies Act, 1956 and includes Departments of a Government.

32. Appropriate Government shall-

(a) identify posts, in the establishments, which can be reserved for the persons with disability;

(b) at periodical intervals not exceeding three years, review the list of posts identified and update the list taking into consideration the developments in technology.

33. Every appropriate Government shall appoint in every establishment such percentage of vacancies not less than three per cent, for persons or class of persons with disability of which one per cent, each shall be reserved for persons suffering from-

(i) blindness or low vision;

(ii) hearing impairment;

(iii) locomotor disability or cerebral palsy in the posts identified for each disability:

Provided, that the appropriate Government may, having regard to the type of work carried on in any department or establishment, by notification subject to such conditions, if any, as may be specified in such notification, exempt any establishment from the provisions of this section.